

MERLE-VÄRIN JALOSTUS POMMEILLA/KLEINEILLA

Suomessa on ruvettu jalostamaan enenevässä määrin merle-värisiä pommeja lähinnä kysynnän ja pentujen korkean hinnan vuoksi. Jalostustoimikunta ei hyväksy merle-värin jalostusta, koska väri ei kuulu pystykorvien väreihin ja merlevärin aikaansaava geeni voi tuoda mukanaan vakavia terveydellisiä ongelmia.

FCI:n rotumääritelmän mukaan, jota meilläkin noudatetaan, merle on hylkäävä väri. Naapurimaissamme Venäjällä ja Virossa ei edes ole mahdollista rekisteröidä pomeranianrotuisia koiria merle-väriseksi. Yhdysvalloissa kaikki värit ovat sallittuja AKC:n rotumääritelmän mukaan, ja merle-väri on saatu siellä aikaan roturisteytyksellä. Väriä myydään ns. eksoottisena värinä pommeilla, ja pennuista saadaan täten suurempi hinta värin erikoisuuden takia. Joidenkin amerikkalaisten kasvattajien mukaan risteytykseen olisi pommeilla käytetty shetlanninlammaskoira. Väri kuuluu monen paimenkoiran värikarttaan, ja niiden lisäksi väriä esiintyy mm. mäyräkoirilla ja tanskandogilla. Pystykorvien väreihin merle ei kuitenkaan kuulu.

Sen lisäksi, että väri ei kuulu pystykorvan väreihin, se voi tuoda mukanaan vakavia terveydellisiä ongelmia erityisesti homotsygoottisena, eli geenin tullessa molemmilta vanhemmilta.

Merle-värin periytymismalli on dominoiva mutaatio, ja dominanssi on epätäydellinen. Epätäydellinen dominanssi aiheuttaa sen, että merlestä aiheutuvien oireiden vakavuusaste vaihtelee. Merle-geeni M dominoi ei-merleä, m-geeniä, jolloin ilmiänsuutaan merle-koira on genotyypiltään joko M/m tai tuplamerle M/M. Merletekijä vaikuttaa väriin vaalentaen satunnaisesti koiran eumelamiinipigmenttiä eli mustaa, ruskeaa, sinistä ja lilaa aiheuttaen ns. marmorointikuvion. Sen sijaan feomelamiiniin (punainen, keltainen) merle ei vaikuta. Merleä kutsutaan mustapigmenttisillä koirilla usein blue merleksi, vaikka se ei olekaan sama kuin D-lokuksen sininen väri. Ruskeapigmenttisillä väriä kutsutaan yleensä punamerleksi. Yleensä merle koira on genotyypiltään M/m, jolloin merle-tekijän vaalentamat alueet ovat vain paikoittaisia ja niiden laajuus vaihtelee. Muualla kuin merle-tekijän haalistamissa kohdissa koiran väri on normaali. Jos merle-laikku osuu silmiin, iiris on joko kokonaan tai osittain sininen. Homotsygoottisella merlellä, genotyypiltään M/M (eli koira, joka on perinyt merle-tekijän molemmilta vanhemmiltaan) voi olla alueita, joille merle-laikku on osunut kahteen kertaan eikä näillä alueilla ole eumelamiinia lainkaan. Tästä syystä niillä on enemmän valkoista eikä välttämättä ole helppo erottaa, johtuuko valkoisuus kirjavan koiran valkoisista merkeistä vai merlestä.

Homotsygoottisena merle aiheuttaa silmän kehityshäiriöitä ja sairauksia. Häiriö voi olla lievä tai vakava. Silmä voi olla epänormaalin pieni tai puutteellisesti kehittynyt aiheuttaen mm. valonarkuutta tai silmä voi jopa puuttua kokonaan. Merle voi tuoda mukanaan myös eriasteisia kuulo-ongelmia, ja merlenvärisen koiran voi olla kuuro joko toisesta tai molemmista korvistaan.

Vaikka saattaisi kuulostaa siltä, että merlen jalostaminen olisi helppoa vain välttämällä kahden merlen yhdistäminen ja täten terveydellisten riskien eliminointi, näin se ei kuitenkaan ole, eikä etenkään meidän rodussamme. Merlen erottaminen koiran ilmiänsuun perusteella ei aina ole helppoa, sillä satunnaiset läikät ja ainoastaan eumelamiiniin (= mustaan, ruskeaan ja siniseen väriin) kohdistuva vaikutus saattaa tehdä sen, että merle jää pommeilla huomaamatta. Esimerkiksi soopelilla tai valkokirjavalla koiralla merle voi olla todella vaikea löytää, koska niillä saattaa olla vain vähän eumelamiinia (mustia, ruskeita tai sinisiä karvoja), joihin laikutus voi osua. Merleä saattaa olla koirassa myös ainoastaan pieni läikkä, jolloin se voi olla lähes mahdoton huomata, paitsi kasvattajan, jolla on pitkä kokemus väristä. Merle-väri näkyy parhaiten vastasyntyneillä, jolloin soopeliharvitus on tummimmillaan ja karva lyhyttä. Kaikkein ongelmallisin väri on puhtailla oransseilla, kermanvärisillä ja valkoisilla, e-geeniä homotsygoottisesti kantavilla koirilla (e/e), jotka ovat jo syntyessään puhtaan oranssin/kermanvärisiä ilman lainkaan soopelia karvoitusta, eli ilman eumelamiinia (mustaa, ruskeaa, sinistä), joissa merle-värityys voisi olla nähtävissä.

Jalostustoimikunta suosittaa, että koirat rekisteröitäisiin sen värisinä, kuin ne todella perimältään ovat. Tästä syystä halutaan, että merle-väri on valittavissa koiran väriksi Koiranetissä sitä rekisteröitäessä. Jalostustoimikunta suosittaa lisäksi, että myös sellaiset soopelit, joista pentuina näkee, että ne ovat perimältään merlejä, rekisteröitäisiin merleksi, vaikka väri aikuisena olisikin lähinnä esimerkiksi oranssisoopeli. Merlet kleinit/pommit tulisi rekisteröidä EJ-rekisteriin. Jalostustoimikunta näkisi lisäksi hyvänä kaikkien tuontikoirien DNA-testaamisen, koska ei voida tietää, missä linjoissa geeni saattaa kulkea. Jalostustoimikunta tiedostaa, että suuri osa tuonneista on linjoista, joissa on ainoastaan perinteisiä saksanpystykorvan rotumääritelmässä sallittuja värejä, mutta koska geeni ei aina näy aikuisella ilmiössä, DNA-testaus olisi suotavaa.

Jalostustoimikunta
Kirjoittanut: Mirja Lager

Lähteet:

Merlemutaatio homotsygoottisena, MMT Katariina Mäki
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-jakoiran-hyvinvointi/merle-mutaatio-homotsygoottisena>

Värisivut, Maija Ojala
<https://sites.google.com/site/perritorito/merle>